

# Spis treści

---

## I. Część ogólna

|                                                                                                    |                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|----|
| 1. Epidemiologia chorób zakaźnych – najważniejsze zagadnienia                                      | <i>Maria Gańczak</i>             | 3  |
| 1.1. Choroby zakaźne – krótki rys historyczny                                                      |                                  | 3  |
| 1.2. Epidemiologia chorób zakaźnych – podstawowe pojęcia                                           |                                  | 5  |
| 1.3. Choroby zakaźne w aspekcie globalnym i lokalnym                                               |                                  | 12 |
| 1.3.1. Choroba koronawirusowa 2019 (COVID-19)                                                      |                                  | 15 |
| 1.4. Społeczno-ekonomiczny aspekt chorób zakaźnych                                                 |                                  | 35 |
| 1.5. Pandemie przyszłości                                                                          |                                  | 36 |
| 1.6. Choroby zakaźne w Polsce                                                                      |                                  | 38 |
| 1.7. Kontrola chorób zakaźnych                                                                     |                                  | 39 |
| 1.8. Postępowanie w przypadku ogłoszenia stanu pandemii na świecie                                 |                                  | 40 |
| 2. Najczęstsze choroby zakaźne występujące w innych regionach świata – epidemiologia, zapobieganie | <i>Maciej Kondrusik</i>          | 47 |
| 3. Szczepienia i szczepionki                                                                       | <i>Anna Moniuszko-Malinowska</i> | 55 |
| 3.1. Rodzaje szczepionek                                                                           |                                  | 55 |
| 3.2. Podstawowe zasady przeprowadzania szczepień                                                   |                                  | 56 |
| 3.3. Szczepienia obowiązkowe                                                                       |                                  | 60 |
| 3.3.1. Gruźlica                                                                                    |                                  | 62 |
| 3.3.2. WZW typu B                                                                                  |                                  | 62 |
| 3.3.3. Rotawirusy                                                                                  |                                  | 62 |
| 3.3.4. Błonica                                                                                     |                                  | 63 |
| 3.3.5. Tęžec                                                                                       |                                  | 63 |
| 3.3.6. Krztusiec                                                                                   |                                  | 64 |
| 3.3.7. Hib                                                                                         |                                  | 64 |
| 3.3.8. Polio                                                                                       |                                  | 65 |
| 3.3.9. Pneumokoki                                                                                  |                                  | 65 |
| 3.3.10. Odra                                                                                       |                                  | 66 |
| 3.3.11. Świnka                                                                                     |                                  | 66 |
| 3.3.12. Różyczka                                                                                   |                                  | 66 |
| 3.4. Szczepienia zalecane                                                                          |                                  | 67 |
| 3.4.1. Wścieklizna                                                                                 |                                  | 67 |

|                                                                                                                                   |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 3.4.2. Grypa . . . . .                                                                                                            | 68        |
| 3.4.3. Cholera . . . . .                                                                                                          | 69        |
| 3.4.4. Meningokoki. . . . .                                                                                                       | 69        |
| 3.4.5. WZW typu A. . . . .                                                                                                        | 70        |
| 3.4.6. COVID-19 . . . . .                                                                                                         | 70        |
| 3.4.7. HPV . . . . .                                                                                                              | 71        |
| 3.4.8. Dur brzuszny. . . . .                                                                                                      | 71        |
| 3.4.9. Japońskie zapalenie mózgu . . . . .                                                                                        | 72        |
| 3.4.10. Ospa wietrzna . . . . .                                                                                                   | 72        |
| 3.4.11. Żółta gorączka . . . . .                                                                                                  | 72        |
| 3.4.12. Kleszczowe zapalenie mózgu . . . . .                                                                                      | 73        |
| 3.5. Podsumowanie . . . . .                                                                                                       | 73        |
| <b>4. Najważniejsze objawy występujące w chorobach zakaźnych</b> <i>Alicja Wiercińska-Drapała</i> . . . . .                       | <b>75</b> |
| 4.1. Gorączka . . . . .                                                                                                           | 76        |
| 4.1.1. Wstępna ocena pacjenta z gorączką . . . . .                                                                                | 76        |
| 4.1.2. Gorączka o nieustalonej etiologii. . . . .                                                                                 | 80        |
| 4.2. Biegunka . . . . .                                                                                                           | 80        |
| 4.3. Powiększenie węzłów chłonnych – limfadenopatia . . . . .                                                                     | 84        |
| 4.4. Żółtaczka . . . . .                                                                                                          | 88        |
| 4.4.1. Metabolizm bilirubiny . . . . .                                                                                            | 88        |
| 4.4.2. Postępowanie z pacjentem z żółtaczką. . . . .                                                                              | 89        |
| 4.5. Ostry ból głowy w chorobach zakaźnych . . . . .                                                                              | 91        |
| 4.5.1. Bóle głowy w przebiegu infekcji uogólnionych . . . . .                                                                     | 94        |
| 4.5.2. Ból głowy spowodowany infekcją wewnątrzczaszkową. . . . .                                                                  | 94        |
| 4.5.3. Przewlekłe poinfekcyjne bóle głowy . . . . .                                                                               | 94        |
| <b>5. Antybiotyki i chemioterapeutyki najczęściej stosowane w leczeniu chorób infekcyjnych</b> <i>Damian Piotrowski</i> . . . . . | <b>97</b> |
| 5.1. Penicylina i jej pochodne . . . . .                                                                                          | 98        |
| 5.1.1. Mechanizm działania . . . . .                                                                                              | 98        |
| 5.1.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .                                                                                       | 98        |
| 5.1.3. Wskazania . . . . .                                                                                                        | 99        |
| 5.1.4. Działania niepożądane. . . . .                                                                                             | 101       |
| 5.2. Cefalosporyny. . . . .                                                                                                       | 101       |
| 5.2.1. Mechanizm działania . . . . .                                                                                              | 101       |
| 5.2.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .                                                                                       | 101       |
| 5.2.3. Wskazania . . . . .                                                                                                        | 102       |
| 5.2.4. Działania niepożądane. . . . .                                                                                             | 103       |
| 5.3. Karbapenemy i monobaktamy. . . . .                                                                                           | 103       |
| 5.3.1. Mechanizm działania . . . . .                                                                                              | 103       |
| 5.3.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .                                                                                       | 103       |
| 5.3.3. Wskazania . . . . .                                                                                                        | 104       |
| 5.3.4. Działania niepożądane. . . . .                                                                                             | 105       |

|                                               |     |
|-----------------------------------------------|-----|
| 5.4. Glikopeptydy . . . . .                   | 105 |
| 5.4.1. Mechanizm działania . . . . .          | 105 |
| 5.4.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .   | 105 |
| 5.4.3. Wskazania . . . . .                    | 106 |
| 5.4.4. Działania niepożądane . . . . .        | 106 |
| 5.5. Polimyksyny . . . . .                    | 107 |
| 5.5.1. Mechanizm działania . . . . .          | 107 |
| 5.5.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .   | 107 |
| 5.5.3. Wskazania . . . . .                    | 107 |
| 5.5.4. Działania niepożądane . . . . .        | 107 |
| 5.6. Lipopeptydy . . . . .                    | 108 |
| 5.6.1. Mechanizm działania . . . . .          | 108 |
| 5.6.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .   | 108 |
| 5.6.3. Wskazania . . . . .                    | 108 |
| 5.6.4. Działania niepożądane . . . . .        | 108 |
| 5.7. Tetracykliny . . . . .                   | 108 |
| 5.7.1. Mechanizm działania . . . . .          | 108 |
| 5.7.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .   | 109 |
| 5.7.3. Wskazania . . . . .                    | 109 |
| 5.7.4. Działania niepożądane . . . . .        | 109 |
| 5.8. Makrolidy . . . . .                      | 110 |
| 5.8.1. Mechanizm działania . . . . .          | 110 |
| 5.8.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .   | 110 |
| 5.8.3. Wskazania . . . . .                    | 110 |
| 5.8.4. Działania niepożądane . . . . .        | 111 |
| 5.9. Ansamycyny . . . . .                     | 111 |
| 5.9.1. Mechanizm działania . . . . .          | 111 |
| 5.9.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .   | 111 |
| 5.9.3. Wskazania . . . . .                    | 111 |
| 5.9.4. Działania niepożądane . . . . .        | 112 |
| 5.10. Aminoglikozydy . . . . .                | 112 |
| 5.10.1. Mechanizm działania . . . . .         | 112 |
| 5.10.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .  | 112 |
| 5.10.3. Wskazania . . . . .                   | 113 |
| 5.10.4. Działania niepożądane . . . . .       | 113 |
| 5.11. Chinolony . . . . .                     | 113 |
| 5.11.1. Mechanizm działania . . . . .         | 113 |
| 5.11.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .  | 114 |
| 5.11.3. Wskazania . . . . .                   | 114 |
| 5.11.4. Działania niepożądane . . . . .       | 114 |
| 5.12. Sulfametoksazol i trimetoprim . . . . . | 115 |
| 5.12.1. Mechanizm działania . . . . .         | 115 |
| 5.12.2. Wskazania . . . . .                   | 115 |
| 5.12.3. Działania niepożądane . . . . .       | 115 |

|                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.13. Metronidazol . . . . .                                                       | 116 |
| 5.13.1. Mechanizm działania . . . . .                                              | 116 |
| 5.13.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .                                       | 116 |
| 5.13.3. Wskazania . . . . .                                                        | 116 |
| 5.13.4. Działania niepożądane . . . . .                                            | 117 |
| 5.14. Streptograminy . . . . .                                                     | 117 |
| 5.14.1. Mechanizm działania . . . . .                                              | 117 |
| 5.14.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .                                       | 117 |
| 5.14.3. Wskazania . . . . .                                                        | 117 |
| 5.14.4. Działania niepożądane . . . . .                                            | 118 |
| 5.15. Linkozamidy . . . . .                                                        | 118 |
| 5.15.1. Mechanizm działania . . . . .                                              | 118 |
| 5.15.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .                                       | 118 |
| 5.15.3. Wskazania . . . . .                                                        | 118 |
| 5.15.4. Działania niepożądane . . . . .                                            | 119 |
| 5.16. Mupirocyna . . . . .                                                         | 119 |
| 5.16.1. Mechanizm działania . . . . .                                              | 119 |
| 5.16.2. Znane mechanizmy oporności . . . . .                                       | 119 |
| 5.16.3. Wskazania . . . . .                                                        | 119 |
| 5.16.4. Działania niepożądane . . . . .                                            | 120 |
| 5.17. Postęp w antybiotykoterapii . . . . .                                        | 120 |
| <b>6. Zasady racjonalnej antybiotykoterapii</b>                                    |     |
| <i>Katarzyna Dzierżanowska-Fangrat . . . . .</i>                                   | 123 |
| 6.1. Diagnostyka zakażeń . . . . .                                                 | 125 |
| 6.1.1. Markery stanu zapalnego . . . . .                                           | 126 |
| 6.1.2. Badania mikrobiologiczne . . . . .                                          | 127 |
| 6.2. Wybór odpowiedniego leku . . . . .                                            | 128 |
| 6.2.1. Właściwości farmakokinetyczne i farmakodynamiczne<br>antybiotyków . . . . . | 129 |
| 6.2.2. Monoterapia vs terapia skojarzona . . . . .                                 | 131 |
| 6.3. Zastosowanie odpowiedniej dawki i sposobu podania . . . . .                   | 131 |
| 6.3.1. Monitorowanie stężeń . . . . .                                              | 132 |
| 6.4. Deeskalacja . . . . .                                                         | 133 |
| 6.5. Zaopatrzenie ogniska zakażenia i odpowiedni czas antybiotykoterapii . . . . . | 134 |
| 6.6. Szpitalna polityka antybiotykowa . . . . .                                    | 135 |
| <b>7. Współczesne możliwości terapii przeciwwirusowej</b>                          |     |
| <i>Jerzy Jaroszewicz . . . . .</i>                                                 | 139 |
| 7.1. Wstęp . . . . .                                                               | 139 |
| 7.2. Ogólne zasady leczenia i klasy leków przeciwwirusowych . . . . .              | 140 |
| 7.2.1. Leki działające bezpośrednio przeciwwirusowo . . . . .                      | 140 |
| 7.2.2. Leki działające pośrednio przeciwwirusowo . . . . .                         | 142 |
| 7.2.3. Przeciwciała monoklonalne w terapii zakażeń wirusowych . . . . .            | 143 |
| 7.3. Leczenie zakażeń HCV . . . . .                                                | 145 |
| 7.4. Leczenie zakażeń HBV . . . . .                                                | 147 |
| 7.5. Leczenie zakażenia HIV . . . . .                                              | 149 |

|                                                                                                                                                                               |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 7.6. Leczenie grypy . . . . .                                                                                                                                                 | 151        |
| 7.7. Leczenie zakażeń <i>Herpesviridae</i> . . . . .                                                                                                                          | 152        |
| <b>8. Leczenie grzybic układowych i zlokalizowanych Zenon Czuba. .</b>                                                                                                        | <b>155</b> |
| 8.1. Patogeneza i etiologia inwazyjnych zakażeń grzybiczych . . . . .                                                                                                         | 155        |
| 8.1.1. Grzyby pierwotnie patogenne . . . . .                                                                                                                                  | 156        |
| 8.1.2. Grzyby oportunistyczne . . . . .                                                                                                                                       | 157        |
| 8.1.3. Inne grzyby . . . . .                                                                                                                                                  | 161        |
| 8.2. Diagnostyka zakażeń grzybiczych . . . . .                                                                                                                                | 161        |
| 8.3. Leczenie zakażeń grzybiczych . . . . .                                                                                                                                   | 162        |
| 8.3.1. Leki przeciwgrzybicze . . . . .                                                                                                                                        | 162        |
| 8.3.2. Opcje leczenia przeciwgrzybiczego . . . . .                                                                                                                            | 164        |
| 8.3.3. Leczenie wspomagające grzybic . . . . .                                                                                                                                | 166        |
| <b>9. Diagnostyka i leczenie chorób pasożytniczych<br/>najczęściej występujących w Polsce . . . . .</b>                                                                       | <b>171</b> |
| 9.1. Zasady ogólne diagnostyki Barbara Oczko-Grzesik . . . . .                                                                                                                | 171        |
| 9.2. Diagnostyka i leczenie poszczególnych chorób pasożytniczych<br>Justyna Dunaj-Małyszko, Anna Moniuszko-Malinowska . . . . .                                               | 174        |
| 9.2.1. Giardioza ( <i>Giardia intestinalis</i> ) . . . . .                                                                                                                    | 175        |
| 9.2.2. Toksoplazmoza ( <i>Toxoplasma gondii</i> ) . . . . .                                                                                                                   | 176        |
| 9.2.3. Fascjoloza ( <i>Fasciola hepatica</i> ) . . . . .                                                                                                                      | 178        |
| 9.2.4. Tasiemczyce ( <i>Taenia solium</i> , <i>Taenia saginata</i> ) . . . . .                                                                                                | 179        |
| 9.2.5. Difyllobotrioza ( <i>Diphyllobothrium latum</i> ) . . . . .                                                                                                            | 179        |
| 9.2.6. Wągrzyca ( <i>Taenia solium</i> ) . . . . .                                                                                                                            | 180        |
| 9.2.7. Bąblowica ( <i>Echinococcus granulosus</i> ,<br><i>Echinococcus multilocularis</i> ) . . . . .                                                                         | 182        |
| 9.2.8. Owsica ( <i>Enterobius vermicularis</i> ) . . . . .                                                                                                                    | 183        |
| 9.2.9. Glistnica ( <i>Ascaris lumbricoides</i> ) . . . . .                                                                                                                    | 184        |
| 9.2.10. Włosogłówczyca ( <i>Trichuris trichiura</i> ) . . . . .                                                                                                               | 185        |
| 9.2.11. Włośnica ( <i>Trichinella spiralis</i> ) . . . . .                                                                                                                    | 186        |
| 9.2.12. Toksokaroza ( <i>Toxocara</i> spp.) . . . . .                                                                                                                         | 187        |
| <b>10. Metody diagnostyczne i ich znaczenie w rozpoznawaniu<br/>chorób zakaźnych – diagnostyka serologiczna,<br/>badania molekularne, hodowla Miłosz Parczewski . . . . .</b> | <b>189</b> |
| 10.1. Diagnostyka mikroskopowa. . . . .                                                                                                                                       | 190        |
| 10.2. Badania mikrobiologiczne . . . . .                                                                                                                                      | 191        |
| 10.2.1. Posiewy . . . . .                                                                                                                                                     | 191        |
| 10.2.2. Badania mikrobiologiczne oparte na spektrometrii masowej. . . . .                                                                                                     | 192        |
| 10.2.3. Oznaczenie lekowrażliwości na antybiotyki . . . . .                                                                                                                   | 192        |
| 10.2.4. Hodowle wirusowe . . . . .                                                                                                                                            | 193        |
| 10.3. Diagnostyka immunologiczna . . . . .                                                                                                                                    | 194        |
| 10.3.1. Immunofluorescencja . . . . .                                                                                                                                         | 194        |
| 10.3.2. Testy aglutynacyjne . . . . .                                                                                                                                         | 194        |
| 10.3.3. Diagnostyka serologiczna . . . . .                                                                                                                                    | 195        |

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10.4. Metody molekularne . . . . .                                                  | 199 |
| 10.4.1. Hybrydyzacja . . . . .                                                      | 199 |
| 10.4.2. Reakcja łańcuchowa polimerazy (PCR) . . . . .                               | 200 |
| 10.4.3. Sekwencjonowanie i sekwencjonowanie nowej generacji . . . . .               | 201 |
| 10.4.4. Analizy polimorfizmu pojedynczego nukleotydu<br>i farmakogenetyka . . . . . | 203 |
| 10.5. Cytometria w chorobach zakaźnych . . . . .                                    | 204 |
| 10.6. Niepolecane testy diagnostyczne . . . . .                                     | 204 |

## II. Część szczegółowa

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>11. Choroby infekcyjne układu nerwowego</b> <i>Aleksander Garlicki</i> . . . . . | 209 |
| 11.1. Bakteryjne zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych . . . . .                       | 209 |
| 11.1.1. Definicja . . . . .                                                         | 209 |
| 11.1.2. Epidemiologia . . . . .                                                     | 209 |
| 11.1.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                             | 214 |
| 11.1.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                   | 217 |
| 11.1.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                         | 220 |
| 11.1.6. Leczenie . . . . .                                                          | 222 |
| 11.1.7. Zapobieganie . . . . .                                                      | 229 |
| 11.1.8. Rokowanie . . . . .                                                         | 231 |
| 11.2. Wirusowe zapalenia mózgu . . . . .                                            | 232 |
| 11.2.1. Epidemiologia wirusowych zapaleń mózgu. . . . .                             | 232 |
| 11.2.2. Etiologia i patogenez wirusowych zapaleń mózgu . . . . .                    | 233 |
| 11.2.3. Opryszczkowe zapalenie mózgu . . . . .                                      | 234 |
| 11.2.4. Arbowirusowe zapalenia mózgu . . . . .                                      | 237 |
| 11.2.5. Kleszczowe zapalenie mózgu. . . . .                                         | 239 |
| 11.2.6. Wścieklizna . . . . .                                                       | 241 |
| 11.2.7. Ostre rozsiane zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego . . . . .                | 246 |
| 11.2.8. Leczenie wirusowych zapaleń mózgu. . . . .                                  | 248 |
| 11.3. Wirusowe zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych . . . . .                         | 249 |
| 11.3.1. Definicja . . . . .                                                         | 249 |
| 11.3.2. Epidemiologia . . . . .                                                     | 249 |
| 11.3.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                             | 250 |
| 11.3.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                   | 251 |
| 11.3.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                         | 253 |
| 11.3.6. Leczenie . . . . .                                                          | 254 |
| 11.3.7. Rokowanie . . . . .                                                         | 254 |
| 11.4. Ropień śródmózgowy . . . . .                                                  | 255 |
| 11.4.1. Definicja . . . . .                                                         | 255 |
| 11.4.2. Epidemiologia . . . . .                                                     | 255 |
| 11.4.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                             | 255 |
| 11.4.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                   | 257 |
| 11.4.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                         | 258 |
| 11.4.6. Leczenie . . . . .                                                          | 258 |
| 11.4.7. Rokowanie . . . . .                                                         | 259 |

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 11.5. Ropniaki wewnątrzczaszkowe . . . . .                                     | 260 |
| 11.5.1. Ropniak podtwardówkowy. . . . .                                        | 260 |
| 11.5.2. Ropniak nadtwardówkowy. . . . .                                        | 263 |
| 11.6. Przewlekłe zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych . . . . .                  | 265 |
| 11.6.1. Zapalenia grzybicze ośrodkowego układu nerwowego . . . . .             | 266 |
| 11.6.2. Gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych<br>i mózgu . . . . .      | 275 |
| 11.6.3. Kiła układu nerwowego . . . . .                                        | 282 |
| 11.6.4. Neuroborelioza . . . . .                                               | 286 |
| 11.6.5. Leptospirozowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych<br>i mózgu . . . . . | 291 |
| 11.6.6. Toksoplazmoza układu nerwowego . . . . .                               | 295 |
| <b>12. Choroby infekcyjne górnych dróg oddechowych</b>                         |     |
| <i>Joanna Kozłowska, Wojciech Stańczak, Aneta Cybula . . . . .</i>             | 299 |
| 12.1. Etiologia zakażeń górnych dróg oddechowych . . . . .                     | 299 |
| 12.2. Choroba przeziębieniowa. . . . .                                         | 301 |
| 12.2.1. Definicja . . . . .                                                    | 301 |
| 12.2.2. Epidemiologia . . . . .                                                | 301 |
| 12.2.3. Etiologia i patogenеза . . . . .                                       | 301 |
| 12.2.4. Obraz kliniczny. . . . .                                               | 302 |
| 12.2.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                    | 302 |
| 12.2.6. Leczenie . . . . .                                                     | 303 |
| 12.2.7. Rokowanie. . . . .                                                     | 304 |
| 12.3. Ostre zapalenie zatok przynosowych . . . . .                             | 305 |
| 12.3.1. Definicja . . . . .                                                    | 305 |
| 12.3.2. Epidemiologia . . . . .                                                | 305 |
| 12.3.3. Etiologia i patogenеза . . . . .                                       | 305 |
| 12.3.4. Obraz kliniczny. . . . .                                               | 305 |
| 12.3.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                    | 306 |
| 12.3.6. Leczenie . . . . .                                                     | 306 |
| 12.3.7. Rokowanie. . . . .                                                     | 307 |
| 12.4. Zapalenie gardła . . . . .                                               | 308 |
| 12.4.1. Definicja . . . . .                                                    | 308 |
| 12.4.2. Epidemiologia . . . . .                                                | 308 |
| 12.4.3. Etiologia i patogenеза . . . . .                                       | 308 |
| 12.4.4. Obraz kliniczny. . . . .                                               | 309 |
| 12.4.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                    | 309 |
| 12.4.6. Leczenie . . . . .                                                     | 310 |
| 12.4.7. Rokowanie. . . . .                                                     | 313 |
| 12.5. Zapalenie nagłośni . . . . .                                             | 313 |
| 12.5.1. Definicja . . . . .                                                    | 313 |
| 12.5.2. Epidemiologia . . . . .                                                | 313 |
| 12.5.3. Etiologia i patogenеза . . . . .                                       | 313 |
| 12.5.4. Obraz kliniczny. . . . .                                               | 314 |
| 12.5.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                    | 314 |

|                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 12.5.6. Leczenie . . . . .                                                                                         | 314 |
| 12.5.7. Rokowanie . . . . .                                                                                        | 314 |
| 12.6. Podgłośniowe zapalenie krtani oraz zapalenie krtani i tchawicy . . .                                         | 315 |
| 12.6.1. Definicja . . . . .                                                                                        | 315 |
| 12.6.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                    | 315 |
| 12.6.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                                                            | 315 |
| 12.6.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                  | 315 |
| 12.6.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                        | 315 |
| 12.6.6. Leczenie . . . . .                                                                                         | 316 |
| 12.7. Grypa . . . . .                                                                                              | 317 |
| 12.7.1. Definicja . . . . .                                                                                        | 317 |
| 12.7.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                    | 318 |
| 12.7.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                                                            | 319 |
| 12.8. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                    | 320 |
| 12.8.1. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                        | 322 |
| 12.8.2. Leczenie . . . . .                                                                                         | 323 |
| 12.8.3. Rokowanie . . . . .                                                                                        | 329 |
| <b>13. Ostre zakażenia dolnych dróg oddechowych</b> <i>Joanna Jabłońska,</i><br><i>Magdalena Suchacz</i> . . . . . | 331 |
| 13.1. Zapalenie oskrzeli . . . . .                                                                                 | 332 |
| 13.1.1. Definicja . . . . .                                                                                        | 332 |
| 13.1.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                    | 332 |
| 13.1.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                                                            | 332 |
| 13.1.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                  | 333 |
| 13.1.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                        | 334 |
| 13.1.6. Leczenie . . . . .                                                                                         | 334 |
| 13.1.7. Rokowanie . . . . .                                                                                        | 334 |
| 13.2. Zapalenie oskrzelików . . . . .                                                                              | 335 |
| 13.3. Zapalenie płuc typowe . . . . .                                                                              | 335 |
| 13.3.1. Definicja . . . . .                                                                                        | 336 |
| 13.3.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                    | 336 |
| 13.3.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                                                            | 339 |
| 13.3.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                  | 341 |
| 13.3.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                        | 342 |
| 13.3.6. Leczenie . . . . .                                                                                         | 344 |
| 13.3.7. Rokowanie . . . . .                                                                                        | 349 |
| 13.4. Zapalenia płuc atypowe . . . . .                                                                             | 350 |
| 13.4.1. Definicja . . . . .                                                                                        | 350 |
| 13.4.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                    | 350 |
| 13.4.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                                                            | 351 |
| 13.4.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                  | 351 |
| 13.4.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                        | 353 |
| 13.4.6. Leczenie . . . . .                                                                                         | 353 |
| 13.4.7. Rokowanie . . . . .                                                                                        | 353 |

|                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 13.5. Ropień płuca . . . . .                                                                           | 354 |
| 13.5.1. Definicja . . . . .                                                                            | 354 |
| 13.5.2. Epidemiologia . . . . .                                                                        | 354 |
| 13.5.3. Etiologia i patogenezę . . . . .                                                               | 355 |
| 13.5.4. Obraz kliniczny. . . . .                                                                       | 355 |
| 13.5.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                            | 356 |
| 13.5.6. Leczenie . . . . .                                                                             | 356 |
| 13.5.7. Rokowanie . . . . .                                                                            | 357 |
| <b>14. Infekcyjne choroby układu krążenia</b>                                                          |     |
| <i>Alicja Nowowiejska-Wiewióra, Adam Krajewski, Mariusz Gąsior . .</i>                                 | 359 |
| 14.1. Infekcyjne zapalenie wsierdza . . . . .                                                          | 360 |
| 14.1.1. Definicja . . . . .                                                                            | 360 |
| 14.1.2. Epidemiologia . . . . .                                                                        | 360 |
| 14.1.3. Etiologia i patogenezę . . . . .                                                               | 361 |
| 14.1.4. Obraz kliniczny. . . . .                                                                       | 361 |
| 14.1.5. Diagnostyka . . . . .                                                                          | 362 |
| 14.1.6. Leczenie i profilaktyka . . . . .                                                              | 367 |
| 14.1.7. Rokowanie . . . . .                                                                            | 374 |
| 14.2. Zapalenie mięśnia sercowego. . . . .                                                             | 375 |
| 14.2.1. Definicja . . . . .                                                                            | 376 |
| 14.2.2. Epidemiologia . . . . .                                                                        | 377 |
| 14.2.3. Etiologia i patogenezę . . . . .                                                               | 377 |
| 14.2.4. Obraz kliniczny. . . . .                                                                       | 379 |
| 14.2.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                            | 380 |
| 14.2.6. Leczenie . . . . .                                                                             | 384 |
| 14.2.7. Rokowanie . . . . .                                                                            | 387 |
| 14.3. Choroby osierdza . . . . .                                                                       | 389 |
| 14.3.1. Etiologia chorób osierdza . . . . .                                                            | 389 |
| 14.3.2. Obraz kliniczny chorób osierdza . . . . .                                                      | 390 |
| 14.3.3. Leczenie chorób osierdza . . . . .                                                             | 390 |
| 14.3.4. Wirusowe zapalenie osierdza . . . . .                                                          | 391 |
| 14.3.5. Gruźlicze zapalenie osierdza . . . . .                                                         | 391 |
| 14.3.6. Ropne zapalenie osierdza . . . . .                                                             | 393 |
| <b>15. Choroby infekcyjne układu pokarmowego</b> <i>Ewa Siwak,</i>                                     |     |
| <i>Wojciech Stolarz . . . . .</i>                                                                      | 397 |
| 15.1. Czynniki etiologiczne chorób infekcyjnych przewodu<br>pokarmowego . . . . .                      | 398 |
| 15.2. Rozpoznanie chorób infekcyjnych przewodu pokarmowego . . . . .                                   | 400 |
| 15.3. Obraz kliniczny chorób infekcyjnych przewodu pokarmowego<br>w różnych grupach wiekowych. . . . . | 401 |
| 15.4. Zapalenie przelyku . . . . .                                                                     | 403 |
| 15.4.1. Definicja . . . . .                                                                            | 403 |
| 15.4.2. Czynniki etiologiczne . . . . .                                                                | 403 |

|                                                       |     |
|-------------------------------------------------------|-----|
| 15.5. Grzybicze zapalenie przełyku . . . . .          | 404 |
| 15.5.1. Etiologia i patogenez . . . . .               | 404 |
| 15.5.2. Obraz kliniczny . . . . .                     | 404 |
| 15.5.3. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .           | 404 |
| 15.5.4. Leczenie . . . . .                            | 405 |
| 15.5.5. Rokowanie . . . . .                           | 406 |
| 15.6. Zapalenie przełyku wywołane przez HSV . . . . . | 406 |
| 15.6.1. Etiologia i patogenez . . . . .               | 406 |
| 15.6.2. Obraz kliniczny . . . . .                     | 406 |
| 15.6.3. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .           | 406 |
| 15.6.4. Leczenie . . . . .                            | 407 |
| 15.6.5. Rokowanie . . . . .                           | 407 |
| 15.7. Zapalenie przełyku wywołane przez CMV . . . . . | 408 |
| 15.7.1. Etiologia i patogenez . . . . .               | 408 |
| 15.7.2. Obraz kliniczny . . . . .                     | 408 |
| 15.7.3. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .           | 408 |
| 15.7.4. Leczenie . . . . .                            | 409 |
| 15.7.5. Rokowanie . . . . .                           | 409 |
| 15.8. Zapalenie żołądka . . . . .                     | 410 |
| 15.8.1. Definicja . . . . .                           | 410 |
| 15.8.2. Epidemiologia . . . . .                       | 410 |
| 15.8.3. Etiologia i patogenez . . . . .               | 411 |
| 15.8.4. Obraz kliniczny . . . . .                     | 411 |
| 15.8.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .           | 412 |
| 15.8.6. Leczenie . . . . .                            | 412 |
| 15.9. Zapalenia jelit . . . . .                       | 413 |
| 15.9.1. Definicja . . . . .                           | 413 |
| 15.9.2. Czynniki etiologiczne . . . . .               | 413 |
| 15.10. Dur brzuszny i dury rzekome . . . . .          | 414 |
| 15.10.1. Definicja . . . . .                          | 414 |
| 15.10.2. Epidemiologia . . . . .                      | 414 |
| 15.10.3. Etiologia i patogenez . . . . .              | 414 |
| 15.10.4. Obraz kliniczny . . . . .                    | 415 |
| 15.10.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .          | 415 |
| 15.10.6. Leczenie . . . . .                           | 416 |
| 15.10.7. Rokowanie . . . . .                          | 416 |
| 15.11. Salmonellozy . . . . .                         | 417 |
| 15.11.1. Definicja . . . . .                          | 417 |
| 15.11.2. Epidemiologia . . . . .                      | 417 |
| 15.11.3. Etiologia i patogenez . . . . .              | 417 |
| 15.11.4. Obraz kliniczny . . . . .                    | 418 |
| 15.11.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .          | 418 |
| 15.11.6. Leczenie . . . . .                           | 419 |
| 15.11.7. Rokowanie . . . . .                          | 419 |
| 15.12. Czerwonka bakteryjna . . . . .                 | 420 |
| 15.12.1. Definicja . . . . .                          | 420 |

|                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 15.12.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                                    | 420 |
| 15.12.3. Etiologia i patogenez a . . . . .                                                                                          | 420 |
| 15.12.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                                  | 421 |
| 15.12.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                        | 421 |
| 15.12.6. Leczenie . . . . .                                                                                                         | 421 |
| 15.12.7. Rokowanie . . . . .                                                                                                        | 422 |
| 15.13. Cholera . . . . .                                                                                                            | 422 |
| 15.13.1. Definicja . . . . .                                                                                                        | 422 |
| 15.13.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                                    | 422 |
| 15.13.3. Etiologia i patogenez a . . . . .                                                                                          | 422 |
| 15.13.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                                  | 423 |
| 15.13.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                        | 423 |
| 15.13.6. Leczenie . . . . .                                                                                                         | 423 |
| 15.13.7. Rokowanie . . . . .                                                                                                        | 424 |
| 15.14. Zakażenia patogennymi jelitowymi szczepami <i>Escherichia coli</i> . . .                                                     | 425 |
| 15.14.1. Definicja . . . . .                                                                                                        | 425 |
| 15.14.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                                    | 425 |
| 15.14.3. Etiologia i patogenez a . . . . .                                                                                          | 425 |
| 15.14.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                                  | 426 |
| 15.14.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                        | 426 |
| 15.14.6. Leczenie . . . . .                                                                                                         | 426 |
| 15.14.7. Rokowanie . . . . .                                                                                                        | 427 |
| 15.15. Choroba związana z zakażeniem <i>Clostridioides difficile</i> ,<br>w tym rzekomobłoniaste zapalenie jelita grubego . . . . . | 427 |
| 15.15.1. Definicja . . . . .                                                                                                        | 427 |
| 15.15.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                                    | 428 |
| 15.15.3. Etiologia i patogenez a . . . . .                                                                                          | 428 |
| 15.15.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                                  | 429 |
| 15.15.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                        | 429 |
| 15.15.6. Leczenie . . . . .                                                                                                         | 430 |
| 15.15.7. Rokowanie . . . . .                                                                                                        | 431 |
| 15.16. Zapalenie wyrostka robaczkowego . . . . .                                                                                    | 431 |
| 15.16.1. Definicja . . . . .                                                                                                        | 431 |
| 15.16.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                                    | 431 |
| 15.16.3. Etiologia i patogenez a . . . . .                                                                                          | 432 |
| 15.16.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                                  | 432 |
| 15.16.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                        | 432 |
| 15.16.6. Leczenie . . . . .                                                                                                         | 433 |
| 15.16.7. Rokowanie . . . . .                                                                                                        | 433 |
| 15.17. Zapalenia wątroby o etiologii innej niż wirusowa . . . . .                                                                   | 434 |
| 15.18. Leptospiroza . . . . .                                                                                                       | 434 |
| 15.18.1. Definicja . . . . .                                                                                                        | 434 |
| 15.18.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                                    | 434 |
| 15.18.3. Etiologia i patogenez a . . . . .                                                                                          | 434 |
| 15.18.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                                                                  | 435 |
| 15.18.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                        | 435 |

|                                                                                   |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 15.18.6. Leczenie . . . . .                                                       | 435        |
| 15.18.7. Rokowanie . . . . .                                                      | 436        |
| 15.19. Ostre zapalenia pęcherzyka żółciowego . . . . .                            | 436        |
| 15.19.1. Definicja . . . . .                                                      | 436        |
| 15.19.2. Epidemiologia . . . . .                                                  | 436        |
| 15.19.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                          | 437        |
| 15.19.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                | 437        |
| 15.19.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                      | 437        |
| 15.19.6. Leczenie . . . . .                                                       | 438        |
| 15.19.7. Rokowanie . . . . .                                                      | 438        |
| 15.20. Przewlekłe zapalenia pęcherzyka żółciowego . . . . .                       | 439        |
| 15.20.1. Definicja . . . . .                                                      | 439        |
| 15.20.2. Epidemiologia . . . . .                                                  | 439        |
| 15.20.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                          | 439        |
| 15.20.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                | 439        |
| 15.20.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                      | 440        |
| 15.20.6. Leczenie . . . . .                                                       | 440        |
| 15.20.7. Rokowanie . . . . .                                                      | 440        |
| 15.21. Zapalenie dróg żółciowych . . . . .                                        | 440        |
| 15.21.1. Definicja . . . . .                                                      | 440        |
| 15.21.2. Epidemiologia . . . . .                                                  | 441        |
| 15.21.3. Etiologia i patogenez . . . . .                                          | 441        |
| 15.21.4. Obraz kliniczny . . . . .                                                | 441        |
| 15.21.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                      | 442        |
| 15.21.6. Leczenie . . . . .                                                       | 442        |
| 15.21.7. Rokowanie . . . . .                                                      | 443        |
| <b>16. Wirusowe zapalenia wątroby . . . . .</b>                                   | <b>445</b> |
| 16.1. Definicja wirusowych zapaleń wątroby <i>Anna Boroń-Kaczmarek</i> . . . . .  | 445        |
| 16.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu A <i>Barbara Sobala-Szczygieł</i> . . . . . | 446        |
| 16.2.1. Epidemiologia . . . . .                                                   | 446        |
| 16.2.2. Etiologia i patogenez . . . . .                                           | 447        |
| 16.2.3. Obraz kliniczny. . . . .                                                  | 448        |
| 16.2.4. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                       | 449        |
| 16.2.5. Leczenie . . . . .                                                        | 450        |
| 16.2.6. Rokowanie . . . . .                                                       | 451        |
| 16.3. Wirusowe zapalenie wątroby typu B <i>Anna Boroń-Kaczmarek</i> . . . . .     | 452        |
| 16.3.1. Epidemiologia . . . . .                                                   | 452        |
| 16.3.2. Etiologia i patogenez . . . . .                                           | 452        |
| 16.3.3. Obraz kliniczny. . . . .                                                  | 454        |
| 16.3.4. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                       | 458        |
| 16.3.5. Leczenie przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby<br>typu B . . . . .    | 461        |
| 16.3.6. Rokowanie . . . . .                                                       | 461        |

|                                                                                  |                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|-----|
| 16.4. Wirusowe zapalenie wątroby typu C                                          | <i>Włodzimierz Mazur</i>     | 462 |
| 16.4.1. Wstęp                                                                    |                              | 462 |
| 16.4.2. Definicja                                                                |                              | 462 |
| 16.4.3. Etiologia                                                                |                              | 463 |
| 16.4.4. Epidemiologia                                                            |                              | 464 |
| 16.4.5. Etiopatogeneza                                                           |                              | 465 |
| 16.4.6. Postacie kliniczne choroby                                               |                              | 467 |
| 16.4.7. Diagnostyka                                                              |                              | 469 |
| 16.4.8. Różnicowanie                                                             |                              | 470 |
| 16.4.9. Leczenie                                                                 |                              | 471 |
| 16.5. Wirusowe zapalenie wątroby typu D                                          | <i>Anna Boroń-Kaczmarska</i> | 477 |
| 16.5.1. Epidemiologia                                                            |                              | 477 |
| 16.5.2. Etiologia                                                                |                              | 478 |
| 16.5.3. Naturalny przebieg zakażenia                                             |                              | 478 |
| 16.5.4. Leczenie                                                                 |                              | 480 |
| 16.5.5. Rokowanie                                                                |                              | 481 |
| 16.6. Wirusowe zapalenie wątroby typu E                                          | <i>Jerzy Jaroszewicz</i>     | 481 |
| 16.6.1. Epidemiologia                                                            |                              | 481 |
| 16.6.2. Etiologia i patogeneza                                                   |                              | 483 |
| 16.6.3. Obraz kliniczny                                                          |                              | 483 |
| 16.6.4. Diagnostyka i rozpoznanie                                                |                              | 484 |
| 16.6.5. Leczenie                                                                 |                              | 485 |
| 16.6.6. Rokowanie                                                                |                              | 486 |
| 16.7. Choroby wątroby wywołane przez wirusy inne niż pierwotnie<br>hepatotropowe | <i>Ewa Janczewska</i>        | 486 |
| 16.7.1. Wirus Epsteina-Barr – mononukleozą zakaźną                               |                              | 487 |
| 16.7.2. Wirus cytomegalii – cytomegalia                                          |                              | 492 |
| 16.7.3. Wirusy opryszczki pospolitej                                             |                              | 497 |
| 16.7.4. Ludzkie herpeswirusy typów 6, 7 i 8                                      |                              | 501 |
| 16.7.5. Wirus ospy wietrznej i półpaśca                                          |                              | 503 |
| 16.7.6. Wirus różyczki                                                           |                              | 503 |
| 16.7.7. <i>Picornaviridae</i>                                                    |                              | 504 |
| 16.7.8. <i>Paramyxoviridae</i>                                                   |                              | 504 |
| 16.7.9. Adenowirusy                                                              |                              | 504 |
| 16.7.10. Parwovirus B19                                                          |                              | 505 |
| 16.7.11. Ludzki wirus niedoboru odporności (HIV)                                 |                              | 505 |
| 16.7.12. Wirusy egzotyczne                                                       |                              | 506 |
| 17. Infekcyjne choroby układu moczowo-płciowego                                  |                              | 509 |
| 17.1. Zapalenie pęcherza moczowego                                               | <i>Dagmara Krankowska</i>    | 509 |
| 17.1.1. Definicja                                                                |                              | 509 |
| 17.1.2. Epidemiologia                                                            |                              | 510 |
| 17.1.3. Etiologia i patogeneza                                                   |                              | 510 |
| 17.1.4. Obraz kliniczny                                                          |                              | 512 |
| 17.1.5. Diagnostyka i rozpoznanie                                                |                              | 514 |
| 17.1.6. Leczenie                                                                 |                              | 515 |

|                                                                                                                                                          |      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 17.1.7. Rokowanie . . . . .                                                                                                                              | 517  |
| 17.2. Odmiedniczkowe zapalenie nerek <i>Dagny Krankowska,</i><br><i>Tomasz Mikuła</i> . . . . .                                                          | 518  |
| 17.2.1. Definicja . . . . .                                                                                                                              | 518  |
| 17.2.2. Obraz kliniczny. . . . .                                                                                                                         | 518  |
| 17.2.3. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                                              | 519  |
| 17.2.4. Leczenie . . . . .                                                                                                                               | 520  |
| 17.2.5. Rokowanie. . . . .                                                                                                                               | 523  |
| 17.3. Bezobjawowa bakteriuria <i>Tomasz Mikuła</i> . . . . .                                                                                             | 523  |
| 17.3.1. Definicja . . . . .                                                                                                                              | 523  |
| 17.3.2. Epidemiologia . . . . .                                                                                                                          | 524  |
| 17.3.3. Etiologia i patogenеза . . . . .                                                                                                                 | 524  |
| 17.3.4. Obraz kliniczny. . . . .                                                                                                                         | 525  |
| 17.3.5. Diagnostyka i rozpoznanie . . . . .                                                                                                              | 525  |
| 17.3.6. Leczenie . . . . .                                                                                                                               | 525  |
| 17.4. Infekcyjne zapalenie gruczołu krokowego <i>Tomasz Mikuła</i> . . . . .                                                                             | 527  |
| 17.4.1. Definicja zapalenia gruczołu krokowego . . . . .                                                                                                 | 527  |
| 17.4.2. Ostre zapalenie gruczołu krokowego . . . . .                                                                                                     | 527  |
| 17.4.3. Przewlekłe zapalenie gruczołu krokowego . . . . .                                                                                                | 532  |
| 17.4.4. Przewlekłe zapalenie gruczołu krokowego/zespół bólowy<br>miednicy przebiegający z zapaleniem. . . . .                                            | 535  |
| 17.4.5. Przewlekłe zapalenie gruczołu krokowego/zespół bólowy<br>miednicy przebiegający bez zapalenia . . . . .                                          | 535  |
| 17.4.6. Bezobjawowe zapalenie gruczołu krokowego . . . . .                                                                                               | 535  |
| 17.5. Choroby przenoszone drogą płciową <i>Ewa Firląg-Burkacka</i> . . . . .                                                                             | 536  |
| 17.5.1. Kiła . . . . .                                                                                                                                   | 537  |
| 17.5.2. Rzeżączka . . . . .                                                                                                                              | 545  |
| 17.5.3. Nierzeżączkowe zapalenie cewki moczowej . . . . .                                                                                                | 549  |
| 17.5.4. Opryszczka narządów płciowych . . . . .                                                                                                          | 552  |
| 17.5.5. Wirus brodawczaka ludzkiego . . . . .                                                                                                            | 556  |
| 17.5.6. Mięczak zakaźny . . . . .                                                                                                                        | 561  |
| 17.5.7. Świerzb . . . . .                                                                                                                                | 563  |
| 17.5.8. Wszawica łonowa . . . . .                                                                                                                        | 566  |
| 17.5.9. Rzęsistkowica . . . . .                                                                                                                          | 567  |
| 17.6. Infekcyjne zapalenie narządów płciowych u kobiet<br><i>Mirosław Wielgoś, Bronisława Pietrzak,</i><br><i>Katarzyna Kosińska-Kaczyńska</i> . . . . . | 569  |
| 17.6.1. Biocenoza pochwy . . . . .                                                                                                                       | 569  |
| 17.6.2. Najczęstsze zakażenia dolnego odcinka dróg płciowych . . . . .                                                                                   | 572  |
| 17.6.3. Zapalenie gruczołu przedsionkowego większego . . . . .                                                                                           | 574  |
| 17.6.4. Zakażenia i zapalenia górnego odcinka dróg płciowych . . . . .                                                                                   | 575  |
| 17.6.5. Zakażenia koronawirusami w ciąży . . . . .                                                                                                       | 577  |
| Skorowidz – tom I . . . . .                                                                                                                              | XXIX |